

PRIVREMENI SPORAZUM
O TRGOVINI I TRGOVINSKIM PITANJIMA IZMEĐU
EVROPSKE ZAJEDNICE, S JEDNE STRANE
I BOSNE I HERCEGOVINE, S DRUGE STRANE

EVROPSKA ZAJEDNICA,
u daljnjem tekstu: „Zajednica“,

BOSNA I HERCEGOVINA,

u daljnjem tekstu: „strane“

s jedne strane, i

s druge strane,

UZIMAJUĆI U OBZIR SLJEDEĆE:

- (1) Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane, i Bosne i Hercegovine, s druge strane (u daljnjem tekstu: „Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju” ili “SSP”), potpisan je u Luksemburgu, šesnaestoga juna dvije hiljade i osme godine.
- (2) Svrha Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju je uspostavljanje bliskog i trajnog odnosa zasnovanog na uzajamnosti i obostranom interesu, što bi Bosni i Hercegovini trebalo omogućiti daljnje jačanje i širenje postojećih odnosa s Evropskom unijom.
- (3) Neophodno je osigurati razvoj trgovinskih veza jačanjem i širenjem prethodno uspostavljenih odnosa.
- (4) S tim ciljem neophodno je provesti, što je brže moguće, kroz primjenu Privremenog sporazuma, odredbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju o trgovini i trgovinskim pitanjima.
- (5) Određene odredbe uključene u Protokol 3 o kopnenom transportu uz Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju, koje se tiču drumskog tranzitnog saobraćaja, neposredno su povezane sa slobodnim protokom robe, zbog čega je neophodno njihovo uključivanje u ovaj sporazum.
- (6) Budući da ne postoje prethodno uspostavljene ugovorne strukture, ovim sporazumom osniva se Privremeni odbor za njegovo provođenje,

ODLUČILE SU da zaključe ovaj sporazum i s tim ciljem odredile su svoje ovlaštene predstavnike:

EVROPSKA ZAJEDNICA

Dimitrij RUPEL,
Ministar vanjskih poslova Republike Slovenije,
Predsjednik Vijeća Evropske unije

Olli REHN,
Član Komisije Evropskih zajednica (u daljnjem tekstu: „Evropska komisija“) odgovoran
za proširenje

BOSNA I HERCEGOVINA

Nikola ŠPIRIĆ,
Premijer Bosne i Hercegovine

KOJI SU SE, nakon što su razmijenili punomoći za potpisivanje, u odgovarajućoj formi,

DOGOVORILI KAKO SLIJEDI:

GLAVA I.

OPĆI PRINCIPI

ČLAN 1. (Član 2. SSP-a)

Poštivanje demokratskih principa i ljudskih prava, proglašeni u Univerzalnoj deklaraciji o ljudskim pravima i definiranih u Evropskoj konvenciji o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, Helsinškom završnom aktu i Pariskoj povelji za novu Evropu, poštivanje principa međunarodnog prava, uključujući punu saradnju s Međunarodnim krivičnim sudom za bivšu Jugoslaviju (MKSJ), te vladavine prava i principa tržišne privrede, u skladu s Dokumentom Bonske konferencije CSCE-a o ekonomskoj saradnji, osnova su unutrašnje i vanjske politike strana, te čine bitne elemente ovog sporazuma.

ČLAN 2. (Član 9. SSP-a)

Ovaj sporazum mora biti u potpunosti usklađen i provoditi se u skladu s relevantnim odredbama WTO-a, posebno s članom XXIV. Općeg sporazuma o carinama i trgovini iz 1994. (GATT 1994.) i članom V. Općeg sporazuma o trgovini uslugama (GATS).

GLAVA II.

SLOBODNO KRETANJE ROBE

ČLAN 3 (Član 18. SSP-a)

1. Zajednica i Bosna i Hercegovina postepeno će uspostaviti područje slobodne trgovine u periodu od najviše pet godina, počevši od stupanja na snagu ovog sporazuma, u skladu s odredbama ovog sporazuma i u skladu s odredbama GATT-a 1994., te WTO-a. Pritom će uzeti u obzir posebne uslove utvrđene u daljnjem tekstu.

2. U klasifikaciji robe u trgovini između strana primjenjivat će se Kombinirana nomenklatura.

3. U svrhu ovog sporazuma, carine i takse jednakog učinka kao carine uključuju svaku dažbinu ili taksu bilo koje vrste koja je nametnuta u vezi s uvozom ili izvozom robe, uključujući svaki oblik dodatne dažbine ili takse u vezi s takvim uvozom ili izvozom, ali ne uključuje bilo kakve:

- (a) takse jednake unutrašnjem porezu utvrđenom u skladu s odredbama člana III. stav 2. GATT-a 1994.,
- (b) antidampinške ili kompenzacione mjere,
- (c) naknade ili takse proporcionalne troškovima pružene usluge.

4. Polazna carina za svaki proizvod na koju će se primjenjivati postepena smanjenja carina, utvrđena u ovom sporazumu, bit će:

- (a) Jedinstvena carinska tarifa Zajednice koja je uvedena u skladu s Uredbom Vijeća (EEZ) br. 2658/87¹ stvarno se primjenjuje *erga omnes* na dan potpisivanja ovog sporazuma,
- (b) Carinska tarifa Bosne i Hercegovine za 2005. godinu koja je u primjeni².

5. Umanjene carine koje će primjenjivati Bosna i Hercegovina, obračunate kako je utvrđeno u ovom sporazumu, zaokruživat će se na najbliže decimalne brojeve korištenjem uobičajenih aritmetičkih principa. U tom smislu, svi brojevi manji od 5 nakon prvog decimalnog mjesta bit će zaokruženi na najbliži niži decimalni broj, i svi brojevi koji su veći od 5 (uključujući i 5) nakon prvog decimalnog bit će zaokruženi na najbliži viši decimalni broj.

6. Ako se nakon potpisivanja ovog sporazuma primijeni bilo kakvo smanjenje carina na *erga omnes* osnovi, posebno smanjenja koja su rezultat:

- (a) pregovora o carinama u WTO-u, ili
- (b) u slučaju pristupanja Bosne i Hercegovine WTO-u, ili
- (c) naknadnih umanjena nakon pristupanja Bosne i Hercegovine WTO-u,

takve smanjene carine zamijenit će polaznu carinu navedenu u stavu 4. od dana od kada

¹ Uredba Vijeća (EEZ) br. 2658/87 (Sl.gl.L 256, 7.9.1987., str. 1), kako se dopunjuje.

² Službeni glasnik BiH, br.58/04, od 22.12.2004.

se takva smanjenja primjenjuju.

7. Zajednica i Bosna i Hercegovina obavještavat će jedna drugu o svojim polaznim carinama i svakoj njihovoj promjeni.

POGLAVLJE I.

INDUSTRIJSKI PROIZVODI

ČLAN 4. (Član 19. SSP-a) Definicija

1. Odredbe ovog poglavlja primjenjivat će se na proizvode porijeklom iz Zajednice ili Bosne i Hercegovine navedene u poglavljima 25. do 97. Kombinirane nomenklature, sa izuzetkom proizvoda navedenih u Aneksu I § I (ii) Sporazuma o poljoprivredi WTO-a.
2. Trgovina između strana proizvodima obuhvaćenim Ugovorom o osnivanju Evropske zajednice za atomsku energiju odvijat će se u skladu s njegovim odredbama.

ČLAN 5. (Član 20. SSP-a) Koncesije Zajednice za industrijske proizvode

1. Carine na uvoz u Zajednicu industrijskih proizvoda porijeklom iz Bosne i Hercegovine i takse jednakog učinka bit će ukinute stupanjem na snagu ovog sporazuma.
2. Količinska ograničenja na uvoz u Zajednicu industrijskih proizvoda porijeklom iz Bosne i Hercegovine i mjere jednakog učinka bit će ukinute stupanjem na snagu ovog sporazuma.

ČLAN 6. (Član 21. SSP-a) Koncesije Bosne i Hercegovine za industrijske proizvode

1. Carine na uvoz u Bosnu i Hercegovinu industrijskih proizvoda porijeklom iz Zajednice, osim onih navedenih u Aneksu I, bit će ukinute stupanjem na snagu ovog sporazuma.
2. Takse jednakog učinka kao carine na uvoz u Bosnu i Hercegovinu za industrijske proizvode porijeklom iz Zajednice bit će ukinute stupanjem na snagu ovog sporazuma.
3. Carine na uvoz u Bosnu i Hercegovinu industrijskih proizvoda porijeklom iz Zajednice koje su navedene u Aneksu I(a), I(b) i I(c) postepeno će se smanjivati i ukinuti u skladu sa vremenskim rasporedom navedenim u tom aneksu.
4. Količinska ograničenja na uvoz industrijskih proizvoda porijeklom iz Zajednice u Bosnu i Hercegovinu i mjere jednakog učinka bit će ukinute danom stupanja na snagu ovog sporazuma.

ČLAN 7. (Član 22. SSP-a)
Carine i ograničenja izvoza

1. Stupanjem na snagu ovog sporazuma Zajednica i Bosna i Hercegovina ukinut će sve izvozne carine i takse jednakog učinka u međusobnoj trgovini.
2. Stupanjem na snagu ovog sporazuma Zajednica i Bosna i Hercegovina međusobno će ukinuti sva količinska ograničenja izvoza i mjere jednakog učinka.

ČLAN 8. (Član 23. SSP-a)
Brža smanjenja carina

Bosna i Hercegovina izražava spremnost da svoje carine u trgovini sa Zajednicom smanjuje brže nego što je to utvrđeno članom 6. (članom 21. SSP-a), ako to dozvoli njena opća ekonomska situacija i situacija u datom privrednom sektoru.

Privremeni odbor analizirat će situaciju u ovom pogledu i dati odgovarajuće preporuke.

POGLAVLJE II.

POLJOPRIVREDA I RIBARSTVO

ČLAN 9. (Član 24. SSP-a) Definicija

1. Odredbe ovog poglavlja primjenjivat će se na trgovinu poljoprivrednim i ribljim proizvodima porijeklom iz Zajednice ili iz Bosne i Hercegovine.
2. Izraz "poljoprivredni i riblji proizvodi" odnosi se na proizvode koji su navedeni u poglavljima 1. do 24. Kombinirane nomenklature, te na proizvode koji su navedeni u Aneksu I §I (ii) Sporazuma o poljoprivredi WTO-a.
3. Ova definicija uključuje ribe i riblje proizvode obuhvaćene Poglavljem 3., tarifnim brojevima 1604 i 1605 i tarifnim stavovima 0511 91, 1902 20 10 i 2301 20 00.

ČLAN 10. (Član 25. SSP-a) Prerađeni poljoprivredni proizvodi

Protokolom 1 utvrđuju se trgovinski aranžmani za prerađene poljoprivredne proizvode koji su u njemu navedeni.

ČLAN 11. (Član 26. SSP-a) Ukidanje količinskih ograničenja za poljoprivredne i riblje proizvode

1. Od dana stupanja na snagu ovog sporazuma Zajednica će ukinuti sva količinska ograničenja i mjere jednakog učinka na uvoz poljoprivrednih i ribljih proizvoda porijeklom iz Bosne i Hercegovine.
2. Od dana stupanja na snagu ovog sporazuma Bosna i Hercegovina ukinut će sva količinska ograničenja i mjere jednakog učinka na uvoz poljoprivrednih i ribljih proizvoda porijeklom iz Zajednice.

ČLAN 12. (Član 27. SSP-a) Poljoprivredni proizvodi

1. Od dana stupanja na snagu ovog sporazuma Zajednica će ukinuti carine i takse jednakog učinka na uvoz poljoprivrednih proizvoda porijeklom iz Bosne i Hercegovine, osim onih iz tarifnih brojeva 0102, 0201, 0202, 1701, 1702 i 2204 Kombinirane nomenklature.

Za proizvode obuhvaćene poglavljima 7. i 8. Kombinirane nomenklature, za koje

Jedinstvena carinska tarifa predviđa primjenu *ad valorem* carina i specifičnih carina, ukidanje se primjenjuje samo na *ad valorem* dio carine.

2. Od dana stupanja na snagu ovog sporazuma Zajednica će utvrditi carine koje se primjenjuju na uvoz u Zajednicu proizvoda od junetine (baby-beef), utvrđenih u Aneksu II, koji su porijeklom iz Bosne i Hercegovine, na nivou od 20 % *ad valorem* carine i 20 % specifične carine utvrđene u Jedinstvenoj carinskoj tarifi, u okviru godišnje kvote od 1.500 tona iskazanih u netotežini polutki.

3. Od dana stupanja na snagu ovog sporazuma Zajednica će primjenjivati bescarinski pristup na uvoz u Zajednicu za proizvode porijeklom iz Bosne i Hercegovine iz tarifnih brojeva 1701 i 1702 Kombinirane nomenklature, u okviru godišnje carinske kvote od 12.000 tona (u netotežini).

4. Od dana stupanja na snagu ovog sporazuma Bosna i Hercegovina će:

- (a) ukinuti carine koje se primjenjuju na uvoz određenih poljoprivrednih proizvoda porijeklom iz Zajednice, navedenih u Aneksu III (a);
- (b) postepeno smanjivati carine koje se primjenjuju na uvoz određenih poljoprivrednih proizvoda porijeklom iz Zajednice, navedenih u Aneksu III(b), III(c) i III(d), u skladu s vremenskim rasporedom utvrđenim za svaki proizvod u tom aneksu.
- (c) ukinuti carine koje se primjenjuju na uvoz određenih poljoprivrednih proizvoda porijeklom iz Zajednice navedenih u Aneksu III (e) u okviru carinske kvote naznačene za date proizvode.

5. Protokolom 6 utvrđuju se aranžmani koji se primjenjuju na vina i alkoholna pića koja su u njemu navedena.

ČLAN 13. (Član 28. SSP-a) Ribe i riblji proizvodi

1. Od dana stupanja na snagu ovog sporazuma Zajednica će ukinuti sve carine ili takse jednakog učinka na ribe i riblje proizvode porijeklom iz Bosne i Hercegovine, izuzev za one navedene u Aneksu IV. Proizvodi navedeni u Aneksu IV podliježu odredbama koje su u njemu utvrđene.

2. Od dana stupanja na snagu ovog sporazuma Bosna i Hercegovina ukinut će carine ili takse jednakog učinka na ribe i riblje proizvode porijeklom iz Zajednice, u skladu s odredbama utvrđenim u Aneksu V.

ČLAN 14. (Član 29. SSP-a) Klauzula o revidiranju

Uzimajući u obzir obim trgovine poljoprivrednim i ribljim proizvodima između strana, njihovu posebnu osjetljivost, pravila zajedničkih politika Zajednice, politike

poljoprivrede i ribarstva u Bosni i Hercegovini, ulogu poljoprivrede i ribarstva u privredi Bosne i Hercegovine, te rezultate multilateralnih trgovinskih pregovora u okviru WTO-a, kao i konačnog pristupanja Bosne i Hercegovine WTO-u, Zajednica i Bosna i Hercegovina će, u okviru Privremenog odbora, najkasnije u roku od tri godine nakon stupanja na snagu ovog sporazuma, za svaki pojedinačni proizvod, na odgovarajući način i na recipročnoj osnovi istražiti mogućnosti odobravanja daljnjih uzajamnih ustupaka radi postizanja veće liberalizacije trgovine poljoprivrednim i ribljim proizvodima.

ČLAN 15. (Član 30. SSP-a)

Bez obzira na ostale odredbe ovog sporazuma, a posebno na član 24. (član 39. SSP-a), te s obzirom na naročitu osjetljivost tržišta poljoprivrednih i ribljih proizvoda, ukoliko uvoz proizvoda porijeklom iz jedne strane, koji su predmet koncesija odobrenih na osnovu čl. 10., 11., 12. i 13. ovog sporazuma (članovi 25. do 28. SSP-a), prouzrokuje ozbiljan poremećaj tržišta ili njenih domaćih regulatornih mehanizama druge strane, obje strane odmah će početi konsultacije radi pronalaženja odgovarajućeg rješenja. U očekivanju takvog rješenja, pogođena strana može preduzeti odgovarajuće mjere koje bude smatrala potrebnim.

ČLAN 16. (Član 31. SSP-a)

Zaštita geografskih oznaka za poljoprivredne i riblje proizvode i hranu, osim vina i alkoholnih pića

1. Bosna i Hercegovina osigurat će zaštitu geografskih oznaka Zajednice registriranih u Zajednici na osnovu Uredbe Vijeća (EZ) br. 510/2006, od 20. marta 2006. godine, o zaštiti geografskih oznaka i oznaka porijekla poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda³, u skladu s odredbama ovog člana. Geografske oznake Bosne i Hercegovine za poljoprivredne i riblje proizvode bit će podobne za registraciju u Zajednici prema uslovima utvrđenim u ovoj uredbi.
2. Bosna i Hercegovina će, na svojoj teritoriji, zabraniti svaku upotrebu naziva zaštićenih u Zajednici uporedivih proizvoda koji nisu u skladu sa specifikacijom geografske oznake. Ovo će se primjenjivati čak i kada je navedeno pravo geografsko porijeklo robe, kada se predmetna geografska oznaka koristi se u prijevodu, kada je naziv popraćen izrazima kao što su: «vrsta», «tip», «stil», «imitacija», «metoda» ili drugim izrazima te vrste.
3. Bosna i Hercegovina odbit će registraciju žiga čija upotreba odgovara situacijama navedenim u stavu 2.
4. Žigovi registrirani u Bosni i Hercegovini, čija upotreba odgovara situacijama navedenim u stavu 2., a koji su registrirani u Bosni i Hercegovini ili koji su nastale upotrebom, prestat će se koristiti u roku od šest godina od stupanja na snagu ovog sporazuma. Međutim, ovo se neće primjenjivati na žigove registrirane u Bosni i

³ Sl. gl. L 93, 31.3.2006., str. 12 Uredbe kako je izmijenjena i dopunjena Uredbom Vijeća (EZ) br. 1791/2006 (Sl. gl. L 363, 20.12.2006., str 1)

Hercegovini i žigove koji su nastali upotrebom, a koji su vlasništvo državljana trećih zemalja, pod uslovom da nisu takve prirode da na bilo koji način obmanjuju javnost u pogledu kvaliteta, specifikacije i geografskog porijekla robe.

5. Svaka upotreba geografskih oznaka, zaštićenih u skladu sa stavom 1., kao izraza uvriježenih u svakodnevnom govoru, kao uobičajeni nazivi za takvu robu u Bosni i Hercegovini, prestat će najkasnije 31. decembra 2013. godine.

6. Bosna i Hercegovina osigurat će zaštitu navedenu u st. od 1. do 5. na vlastitu inicijativu, kao i na zahtjev zainteresirane strane.

POGLAVLJE III.

ZAJEDNIČKE ODREDBE

ČLAN 17. (Član 32. SSP-a) Djelokrug primjene

Odredbe iz ovog poglavlja primjenjivat će se na trgovinu svim proizvodima između strana, osim u slučajevima kada je drugačije predviđeno ovim sporazumom ili Protokolom 1.

ČLAN 18 (Član 33. SSP-a) Povoljnije koncesije

Odredbe iz ove glave neće ni na koji način uticati na primjenu povoljnijih mjera bilo koje od strana, na unilateralnoj osnovi.

ČLAN 19. (Član 34. SSP-a) Mirovanje

1. Od dana stupanja na snagu ovog sporazuma u trgovini između Zajednice i Bosne i Hercegovine neće se uvoditi nove uvozne ili izvozne carine ili takse jednakog učinka, niti će se povećavati one koje se već primjenjuju.
2. Od dana stupanja na snagu ovog sporazuma u trgovini između Zajednice i Bosne i Hercegovine neće se uvoditi nova količinska ograničenja uvoza ili izvoza ili mjere jednakog učinka, niti će se one koje već postoje učiniti restriktivnijim.
3. Ne dovodeći u pitanje ustupke odobrene u skladu s čl. 10., 11., 12. i 13. (čl. 25., 26., 27. i 28. SSP-a), odredbe st. 1. i 2. ovog člana neće ni na koji način ograničavati vođenje politika Bosne i Hercegovine i Zajednice u oblasti poljoprivrede i ribarstva i preduzimanje svih mjera u okviru tih politika, ukoliko to ne utiče na uvozni režim iz Aneksa III-V i Protokola 1.

ČLAN 20. (Član 35. SSP-a) Zabrana fiskalne diskriminacije

1. Zajednica i Bosna i Hercegovina suzdržat će se od i ukinuti gdje postoji svaku

mjeru ili praksu unutrašnje fiskalne prirode koja uvodi, direktno ili indirektno, diskriminaciju između proizvoda jedne strane i sličnih proizvoda porijeklom s teritorije druge strane.

2. Za proizvode koji se izvoze na teritoriju jedne od strana ne može se ostvariti povrat unutrašnjih indirektnih poreza koji je veći od iznosa indirektnog poreza koji je za njih propisan.

ČLAN 21. (Član 36. SSP-a) Carinske takse fiskalne prirode

Odredbe koje se odnose na ukidanje uvoznih carina primjenjivat će se također i na carinske takse fiskalne prirode.

ČLAN 22. (Član 37. SSP-a) Carinske unije, područja slobodne trgovine i prekogranični aranžmani

1. Ovaj sporazum ne sprečava održavanje ili uspostavljanje carinskih unija, područja slobodne trgovine ili aranžmana za pograničnu trgovinu, osim ako oni mijenjaju trgovinske aranžmane predviđene ovim sporazumom.

2. Tokom prijelaznog perioda utvrđenog u članu 3. (član 18. SSP-a), ovaj sporazum neće uticati na provođenje posebnih preferencijalnih aranžmana kojima se uređuje kretanje robe, koji su utvrđeni pograničnim sporazumima prethodno zaključenim između jedne ili više država članica Evropske unije i Bosne i Hercegovine, ili koji proizilaze iz bilateralnih sporazuma navedenih u Glavi III., koje je zaključila Bosna i Hercegovina radi unapređenja regionalne trgovine.

3. U okviru Privremenog odbora održavat će se konsultacije između strana u vezi sa sporazumima koji su navedeni u st. 1. i 2. ovog člana, te kad to bude zatraženo, o drugim bitnim pitanjima koja se odnose na njihove trgovinske politike prema trećim zemljama. Naročito u slučaju pristupanja neke treće zemlje Uniji, takve konsultacije održavat će se kako bi se osiguralo da se posveti pažnja obostranim interesima Zajednice i Bosne i Hercegovine navedenim u ovom sporazumu.

ČLAN 23. (Član 38. SSP-a) Damping i subvencije

1. Nijedna od odredbi ovog sporazuma ne sprečava bilo koju stranu da preduzima zaštitne trgovinske mjere u skladu sa stavom 2. ovog člana i članom 24. (član 39. SSP-a).

2. Ako jedna od strana smatra da u trgovini s drugom stranom dolazi do dampinga i/ili subvencioniranja koje podliježe kompenzacionim mjerama, ta strana može preduzeti odgovarajuće mjere protiv takve prakse u skladu sa Sporazumom WTO-a o provođenju

člana VI. GATT-a 1994. ili sa Sporazumom WTO-a o subvencijama i kompenzacionim mjerama, te s odgovarajućim domaćim zakonodavstvom.

ČLAN 24. (Član 39. SSP-a)
Opća zaštitna klauzula

1. U odnosima između strana primjenjivat će se odredbe člana XIX. GATT-a 1994. i Sporazuma WTO-a o zaštitnim mjerama.

2. Bez obzira na stav 1. ovog člana, kad se neki proizvod jedne strane uvozi na teritoriju druge strane u tako povećanim količinama i pod takvim uslovima da prouzrokuje ili prijeti da prouzrokuje:

- (a) ozbiljnu štetu domaćoj industriji sličnih ili direktno konkurentnih proizvoda na teritoriji strane uvoznice; ili
- (b) ozbiljne poremećaje u bilo kojem sektoru privrede ili teškoće koje bi mogle izazvati ozbiljno pogoršanje ekonomske situacije u nekoj regiji strane uvoznice,

strana uvoznica može preduzeti odgovarajuće bilateralne zaštitne mjere pod uslovima i u skladu s postupcima utvrđenim u ovom članu.

3. Bilateralne zaštitne mjere usmjerene na uvoz iz druge strane neće prevazilaziti mjere neophodne za rješavanje problema navedenih u stavu 2., do kojih je došlo primjenom ovog sporazuma. Usvojene zaštitne mjere trebalo bi da se sastoje od suspenzije povećanja ili smanjenja margina povlastica predviđenih ovim sporazumom za odnosi proizvod, do maksimalnog limita koji odgovara polaznoj carini iz člana 3., stav 4. (a) i (b) i stav 6. (član 18., stav 4. (a) i (b) i stav 6. SSP-a) za taj isti proizvod. Takve mjere sadržavat će jasne elemente koji postepeno vode njihovom ukidanju najkasnije do kraja utvrđenog perioda i neće se preduzimati na period duži od dvije godine.

U krajnje izuzetnim okolnostima, mjere mogu biti produžene za dodatni period od najviše dvije godine. Nijedna bilateralna zaštitna mjera neće se primjenjivati na uvoz proizvoda koji je prethodno bio predmet takve mjere, najmanje četiri godine od isteka mjere.

4. U slučajevima navedenim u ovom članu, prije preduzimanja mjera koje on predviđa, ili u slučajevima na koje se primjenjuje stav 5. (b) ovog člana, Zajednica će sa svoje strane ili Bosna i Hercegovina sa svoje, zavisno od slučaja, što je moguće prije, dostaviti Privremenom odboru sve relevantne informacije potrebne za temeljito ispitivanje situacije, radi pronalaženja rješenja prihvatljivog za obje strane.

5. Za provođenje st. 1., 2., 3. i 4. primjenjivat će se sljedeće odredbe:

- (a) Problemi nastali iz situacije navedene u ovom članu odmah će biti upućeni na razmatranje Privremenom odboru, koje može donijeti bilo kakvu odluku potrebnu za njihovo otklanjanje.

Ako Privremeni odbor ili strana izvoznica ne donese odluku kojom se otklanjaju problemi, ili ako se ne postigne drugo zadovoljavajuće rješenje u roku od 30 dana od dana upućivanja predmeta Privremenom odboru, strana uvoznica može usvojiti odgovarajuće mjere radi rješavanja problema u skladu s ovim članom. Prilikom odabira zaštitnih mjera, prednost se mora dati mjerama koje najmanje remete funkcioniranje aranžmana utvrđenih u ovom sporazumu. Zaštitne mjere primijenjene u skladu s članom XIX. GATT-a 1994. i Sporazuma WTO-a o zaštitnim mjerama zadržat će nivo/marginu povlastice odobrene na osnovu ovog sporazuma.

- (b) Kada vanredne i kritične okolnosti koje zahtijevaju trenutno djelovanje onemogućavaju prethodno obavještanje ili razmatranje, kao što može biti slučaj, strana u pitanju može, u situacijama navedenim u ovom članu, odmah primjenjivati privremene mjere koje su potrebne za rješavanje te situacije i o tome će odmah obavijestiti drugu stranu.

O zaštitnim mjerama odmah će biti obaviješten Privremeni odbor i bit će predmet periodičnih konsultacija unutar tog tijela, posebno radi utvrđivanja vremenskog rasporeda za njihovo ukidanje, čim to okolnosti dozvole.

6. U slučaju da Zajednica ili Bosna i Hercegovina uvoz proizvoda, koji bi mogao izazvati teškoće iz ovog člana, podvrgne administrativnom postupku čija je svrha brzo pribavljanje informacija o kretanju trgovinskih tokova, o tome će obavijestiti drugu stranu.

ČLAN 25. (Član 40. SSP-a) Klauzula o nestašici

- 1. Kad postupanje prema odredbama ove glave dovodi do:
  - (a) ozbiljne nestašice ili prijetnje nestašicom prehrambenih ili drugih proizvoda koji su važni za stranu izvoznicu; ili
  - (b) ponovnog izvoza u treću zemlju proizvoda za koji strana izvoznica primjenjuje izvozna količinska ograničenja, izvozne carine ili mjere ili takse jednakog učinka, te kad navedene situacije dovedu ili bi mogle dovesti do većih teškoća za stranu izvoznicu,

ta strana može preduzeti odgovarajuće mjere pod uslovima i u skladu s postupcima koji su utvrđeni ovim članom.

2. Prilikom odabira mjera prednost se mora dati mjerama koje najmanje remete funkcioniranje aranžmana iz ovog sporazuma. Te mjere neće se primjenjivati na način koji bi predstavljao sredstvo za proizvoljnu ili neopravdanu diskriminaciju u slučajevima u kojima prevladavaju isti uslovi, ili sredstvo prikrivenog ograničavanja

trgovine, te će biti ukinute kad okolnosti više ne budu opravdavale njihovo postojanje.

3. Prije preduzimanja mjera predviđenih u stavu 1. ili što je prije moguće u slučajevima na koje se odnosi stav 4., Zajednica ili Bosna i Hercegovina će, zavisno od slučaja, dostaviti Privremenom odboru sve relevantne informacije radi pronalaženja rješenja koje je prihvatljivo za strane. Strane se mogu, unutar Privremenog odbora, usaglasiti o bilo kojim sredstvima potrebnim za otklanjanje teškoća. Ako se u roku od 30 dana od upućivanja predmeta Privremenom odboru ne postigne dogovor, strana izvoznica može na izvoz odnosnih proizvoda primijeniti mjere iz ovog člana.

4. Kada izuzetne i kritične okolnosti koje zahtijevaju trenutno djelovanje onemogućavaju prethodno obavješćavanje ili razmatranje, što može biti slučaj, Zajednica ili Bosna i Hercegovina mogu početi primjenjivati mjere predostrožnosti, potrebne za rješavanje situacije, te će o tome odmah obavijestiti drugu stranu.

5. Privremeni odbor odmah će biti obaviješten o svim mjerama koje se primijene u skladu s ovim članom i o njima će se provoditi periodične konsultacije u okviru tog tijela, posebno radi utvrđivanja vremenskog rasporeda za njihovo ukidanje, čim to okolnosti dozvole.

ČLAN 26. (Član 41. SSP-a) Državni monopoli

Bosna i Hercegovina prilagodit će sve državne monopole komercijalne prirode kako bi osigurala da stupanjem na snagu ovog sporazuma ne bude diskriminacije između državljana država članica Evropske unije i Bosne i Hercegovine u pogledu uslova pod kojima se roba nabavlja i plasira na tržištu.

ČLAN 27. (Član 42. SSP-a) Pravila o porijeklu

Osim ako nije drugačije predviđeno u ovom sporazumu, Protokolom 2 utvrđuju se pravila o porijeklu za primjenu odredbi ovog sporazuma.

ČLAN 28. (Član 43. SSP-a) Dopuštena ograničenja

Ovaj sporazum ne sprečava zabrane ili ograničenja uvoza, izvoza ili prometa robe u tranzitu, koja su opravdana radi zaštite javnog morala, javne politike ili javne sigurnosti; zaštite zdravlja i života ljudi, životinja ili biljaka; zaštite nacionalnog blaga umjetničke, historijske ili arheološke vrijednosti, ili zaštite intelektualnog, industrijskog i trgovinskog vlasništva ili pravila koja se odnose na zlato i srebro. Međutim, takve zabrane ili ograničenja neće predstavljati sredstvo proizvoljne diskriminacije ili prikriivenog ograničavanja trgovine između strana.

ČLAN 29. (Član 44. SSP-a) Izostanak administrativne saradnje

1. Strane su saglasne da je administrativna saradnja od suštinske važnosti za provođenje i kontrolu preferencijalnog tretmana koji je odobren u ovoj glavi te naglašavaju svoju opredijeljenost da suzbijaju nepravilnosti i prevare u oblasti carina i pitanja koja se odnose na carine.
2. Ukoliko jedna od strana ustanovi, na osnovu objektivnih informacija, da je došlo do izostanka administrativne saradnje i/ili do nepravilnosti ili prevare u skladu s ovom glavom, strana u pitanju može privremeno obustaviti odgovarajući preferencijalni tretman za odnosni proizvod(e) u skladu s ovim članom.
3. U smislu ovog člana, izostanak administrativne saradnje znači *inter alia*:
  - (a) ponavljano nepoštivanje obaveza da se provjeri status porijekla odnosnog(ih) proizvoda;
  - (b) ponavljano odbijanje ili nepotrebno odgađanje obavljanja i/ili obavještanja o rezultatima naknadne provjere dokaza o porijeklu;
  - (c) ponavljano odbijanje ili nepotrebno odgađanje pribavljanja odobrenja za izvršenje zadataka administrativne saradnje radi provjere vjerodostojnosti dokumenata ili tačnosti informacija relevantnih za odobravanje datog preferencijalnog tretmana.

U smislu ovog člana, nepravilnost ili prevara može se ustanoviti *inter alia* u slučaju naglog porasta, a bez zadovoljavajućeg objašnjenja, uvoza robe koji prelazi uobičajeni nivo proizvodnje i izvoznih kapaciteta druge strane, a koji je povezan s objektivnim informacijama o nepravilnostima ili prevari.

4. Primjena privremene obustave zavisit će od sljedećih uslova:
  - (a) Strana koja je, na osnovu objektivne informacije, ustanovila izostanak administrativne saradnje i/ili nepravilnosti ili prevare, obavijestit će bez nepotrebno odgađanja Privremeni odbor o svojim nalazima zajedno s objektivnim informacijama, te započeti konsultacije unutar Privremenog odbora, na osnovu svih relevantnih informacija i objektivnih nalaza, radi pronalaženja rješenja prihvatljivog za obje strane.
  - (b) Ukoliko strane započnu konsultacije unutar Privremenog odbora kao što je navedeno i ako se ne saglase o prihvatljivom rješenju u roku od tri mjeseca nakon obavještenja, strana u pitanju može privremeno obustaviti relevantni preferencijalni tretman odnosnog(ih) proizvoda. Privremeni odbor će bez nepotrebno odgađanja biti obaviješten o privremenoj obustavi.
  - (c) Privremene obustave iz ovog člana bit će ograničene na ono što je potrebno da se zaštite finansijski interesi strane u pitanju. One neće prelaziti period od šest mjeseci, koji se može obnoviti. O privremenim obustavama će odmah nakon njihovog usvajanja biti obaviješten Privremeni odbor. One će biti predmet periodičnih konsultacija unutar Privremenog odbora, posebno s ciljem njihovog ukidanja čim uslovi za njihovu primjenu prestanu postojati.
5. Istovremeno s obavještanjem Privremenog odbora u skladu sa stavom 4. (a) ovog člana, odnosna strana treba u svom službenom glasilu objaviti obavještenje za

uvoznike. U tom obavještenju treba navesti da je, u vezi s odnosnim proizvodom, na osnovu objektivnih informacija, ustanovljen izostanak administrativne saradnje i/ili nepravilnosti ili prevare.

ČLAN 30. (Član 45. SSP-a)
Finansijska odgovornost

U slučaju greške nadležnih vlasti u pravilnom upravljanju preferencijalnim sistemom prilikom izvoza, a naročito u primjeni odredbi Protokola 2, kada ova greška dovodi do posljedica u smislu uvoznih carina, strana koja se suočava s takvim posljedicama može zatražiti od Privremenog odbora da ispita mogućnosti usvajanja svih odgovarajućih mjera s ciljem rješavanja situacije.

ČLAN 31. (Član 46. SSP-a)

Primjena ovog sporazuma neće uticati na primjenu odredbi prava Zajednice na Kanarske otoke.

GLAVA III.

OSTALE TRGOVINSKE ODREDBE I ODREDBE VEZANE ZA TRGOVINU

ČLAN 32 (Član 59. stav 1. SSP-a) Tranzitni saobraćaj

Definicije (Protokol 3 SSP-a, član 3. (a) i (b))

1. Za potrebe ovog člana primjenjivat će se sljedeće definicije:
  - (a) Tranzitni saobraćaj Zajednice: prijevoz robe koji obavlja prijevoznik s poslovnim nastanjivanjem u Zajednici u tranzitu preko teritorije Bosne i Hercegovine, na relaciji do ili od države članice Zajednice;
  - (b) Bosanskohercegovački tranzitni saobraćaj: prijevoz robe koji obavlja prijevoznik s poslovnim nastanjivanjem u Bosni i Hercegovini u tranzitu iz Bosne i Hercegovine preko teritorije Zajednice i odredištem u trećoj zemlji, ili prijevoz robe iz treće zemlje kojoj je Bosna i Hercegovina odredište;

Opće odredbe (Protokol 3 SSP-a, član 11. (2), (3) i (5))

2. Strane su saglasne da će, počevši od dana stupanja na snagu ovog sporazuma, dopustiti neograničen pristup kroz Bosnu i Hercegovinu tranzitnom saobraćaju Zajednice i neograničen pristup kroz Zajednicu tranzitnom saobraćaju Bosne i Hercegovine.
3. Ako se kao posljedica prava odobrenih stavom 2. tranzitni saobraćaj prijevoznika iz Zajednice toliko poveća da izazove ili da prijete izazivanjem ozbiljne štete drumskoj infrastrukturi i/ili protoku saobraćaja na pravcima iz člana 5. Protokola 3. SSP-a i ako se pod istim uslovima pojave takvi problemi na teritoriji Zajednice blizu granica Bosne i Hercegovine, to će se pitanje podnijeti Privremenom odboru, u skladu s članom 41. stav 1. ovog sporazuma. Strane mogu predložiti izuzetne privremene, nediskriminacijske mjere, koje su neophodne za ograničavanje ili ublažavanje tih šteta.
4. Strane će se suzdržati od bilo kakvih jednostranih akcija koje mogu dovesti do diskriminacije između prijevoznika ili vozila iz Zajednice i prijevoznika ili vozila iz Bosne i Hercegovine. Svaka strana preduzet će sve potrebne korake radi olakšavanja drumskog transporta za ili kroz teritoriju druge strane.

Pojednostavljivanje formalnosti (Protokol 3 SSP-a, član 19. (1) i (3))

5. Strane su saglasne da pojednostave protok dobara željeznicom i drumom, bilateralno ili u tranzitu.
6. Strane su saglasne da će, u mjeri u kojoj je to potrebno, preduzimati zajedničke aktivnosti i podsticati usvajanje daljnjih mjera pojednostavljivanja.

Provođenje (Protokol 3 SSP-a, član 21. (1) i (2)(d))

7. Saradnja između strana odvijat će se u okviru posebnog pododbora, koji će biti osnovan u skladu s članom 43. ovog sporazuma. Taj pododbor posebno će koordinirati nadgledanje, predviđanja i druge statističke poslove u vezi s međunarodnim transportom, a posebno tranzitnim saobraćajem.

ČLAN 33. (Član 60. SSP-a)

Strane se obavezuju da će odobravati sva plaćanja i transfere na tekući račun platnog bilansa između Zajednice i Bosne i Hercegovine, u slobodno konvertibilnoj valuti i u skladu s odredbama člana VIII. Statuta Međunarodnog monetarnog fonda.

ČLAN 34. (Član 67. SSP-a)

1. Strane će nastojati, gdje god je to moguće, izbjeći nametanje restriktivnih mjera, uključujući mjere koje se odnose na uvoz, radi platnog bilansa. Strana koja usvoji takve mjere dostavit će drugoj strani, što je prije moguće, vremenski raspored njihovog ukidanja.
2. Ukoliko se jedna ili više država članica ili Bosna i Hercegovina suoče sa ozbiljnim teškoćama u pogledu platnog bilansa ili s prijetnjom takvih teškoća, Zajednica ili Bosna i Hercegovina, zavisno od situacije, mogu u skladu sa uslovima utvrđenim u Sporazumu WTO-a usvojiti restriktivne mjere, uključujući mjere koje se odnose na uvoz, koje imati ograničeno trajanje i ne mogu premašivati ono što je prijeko potrebno da bi se popravila situacija u platnom bilansu. Zajednica ili Bosna i Hercegovina, zavisno od situacije, o tome će odmah obavijestiti drugu stranu.
3. Na transfere koji se odnose na ulaganja neće se primjenjivati niakakve restriktivne mjere, posebno ne na povrat iznosa koji su uloženi ili ponovo uloženi, ili bilo kakvih prihoda nastalih na osnovu njih.

ČLAN 35. (Član 69. SSP-a)

Odredbe ovog sporazuma ne dovode u pitanje mogućnost da bilo koja od strana primijeni bilo kakve mjere koje su neophodne kako bi se spriječilo zaobilaženje njenih mjera koje se odnose na pristup trećih zemalja njenom tržištu na osnovu odredbi ovog sporazuma.

ČLAN 36. (Član 71. SSP-a)

Konkurencija i druge ekonomske odredbe

1. Sljedeće je nespojivo s propisnim funkcioniranjem ovog sporazuma, u mjeri u kojoj može uticati na trgovinu između Zajednice i Bosne i Hercegovine:

- (a) svi sporazumi između preduzeća, odluke udruženja preduzeća i dogovorno djelovanje među preduzećima, koji kao svoj predmet ili posljedicu imaju sprečavanje, ograničavanje ili narušavanje konkurencije;
- (b) zloupotreba dominantne pozicije jednog ili više preduzeća na teritoriji Zajednice ili Bosne i Hercegovine u cjelini ili njihovog značajnog dijela;
- (c) svaka državna pomoć kojom se narušava ili prijeti narušavanju konkurencije davanjem prednosti određenim preduzećima ili određenim proizvodima.

2. Svaka praksa suprotna ovom članu ocjenjivat će se na osnovu kriterija koji proizilaze iz primjene konkurencijskih pravila važećih u Zajednici, posebno čl. 81., 82., 86. i 87. Ugovora o osnivanju Evropske zajednice (u daljnjem tekstu: „Ugovor o EZ“) i instrumenata za tumačenje koje su usvojile institucije Zajednice.

3. Strane će osigurati da samostalnom državnim organu budu povjerena ovlaštenja neophodna za punu primjenu stava 1. (a) i (b) u vezi s privatnim i javnim preduzećima i preduzećima kojima su dodijeljena posebna prava.

4. Bosna i Hercegovina osnovat će samostalni državni organ kojem će povjeriti ovlaštenja neophodna za punu primjenu stava 1. (c) u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog sporazuma. Taj organ će *inter alia* biti ovlašten da odobrava programe državne pomoći i pojedinačna sredstva pomoći u skladu sa stavom 2. ovog člana, kao i ovlaštenje da određuje povrat državne pomoći koja je nezakonito dodijeljena.

5. Svaka strana osigurat će transparentnost u oblasti državne pomoći *inter alia* dostavljanjem drugoj strani redovnog godišnjeg izvještaja ili drugog odgovarajućeg dokumenta, u skladu s metodologijom i prikazom iz pregleda državne pomoći u Zajednici. Na zahtjev jedne od strana, druga strana dostavit će informacije o određenim pojedinačnim slučajevima državne pomoći.

6. Bosna i Hercegovina ustanovit će sveobuhvatan inventar programa državne pomoći koji su uspostavljeni prije osnivanja organa iz stava 4. i takve programe državne pomoći uskladit će s kriterijima iz stava 2. u roku od najviše četiri godine od stupanja na snagu ovog sporazuma.

7. (a) U svrhu primjene odredbi stava 1.(c), strane prihvataju da će se tokom prvih šest godina nakon stupanja na snagu ovog sporazuma svaka državna pomoć koju dodjeljuje Bosna i Hercegovina ocjenjivati, uzimajući u obzir činjenicu da će se Bosna i Hercegovina smatrati područjem koje je identično područjima Zajednice koja su opisana u članu 87.(3) (a) Ugovora o EZ.

(b) Do kraja pete godine od stupanja na snagu ovog sporazuma, Bosna i Hercegovina će Evropskoj komisiji dostaviti svoje iznose BDP-a po glavi stanovnika usklađene na nivou NUTS-a II. Organ iz stava 4. i Evropska

komisija tada će zajedno ocijeniti podobnost regija Bosne i Hercegovine i na osnovu toga maksimalni intenzitet pomoći, s ciljem izrade regionalne karte pomoći na osnovu relevantnih smjernica Zajednice.

8. Protokolom 3 uspostavljaju se posebna pravila o državnoj pomoći koja se primjenjuju na restrukturiranje industrije čelika.
9. U vezi s proizvodima iz Poglavlja II. Glave II.:
  - (a) stav 1. (c) neće se primjenjivati;
  - (b) svaka praksa suprotna stavu 1.(a) ocjenjivat će se u skladu s kriterijima koje je ustanovila Zajednica na osnovu člana 36. i 37. Ugovora o EZ i posebnih instrumenata Zajednice koji su usvojeni na toj osnovi.
10. Ako jedna od strana smatra da je neka praksa nespojiva sa uslovima iz stava 1., ona može preduzeti odgovarajuće mjere nakon konsultacija unutar Privremenog odbora ili 30 radnih dana od upućivanja na takve konsultacije.

Ovaj član ne dovodi u pitanje i ne može ni na koji način uticati na antidampinške ili kompenzacijske mjere koje preduzima bilo koja strana u skladu s relevantnim članovima GATT-a iz 1994. i Sporazuma WTO-a o subvencijama i kompenzacionim mjerama, ili s odgovarajućim domaćim zakonodavstvom.

ČLAN 37. (Član 72. SSP-a) Javna preduzeća

Do kraja treće godine od stupanja na snagu ovog sporazuma, Bosna i Hercegovina će na javna preduzeća i preduzeća kojima su dodijeljena posebna i isključiva prava primijeniti principe utvrđene u Ugovoru o EZ-u, s posebnim naglaskom na član 86.

Posebna prava javnih preduzeća tokom prijelaznog perioda neće uključivati mogućnost nametanja kvantitativnih ograničenja ili mjera koje imaju jednak učinak na uvoz iz Zajednice u Bosnu i Hercegovinu.

ČLAN 38. (Član 73. SSP-a) Pravo intelektualne, industrijske i trgovinske svojine

1. U skladu s odredbama ovog člana i Aneksa VI, strane potvrđuju važnost koju pridaju osiguravanju adekvatne i djelotvorne zaštite i primjene prava intelektualne, industrijske i trgovinske svojine.
2. Od dana stupanja na snagu ovog sporazuma, strane će međusobno društvima i državljanima druge strane, u smislu priznavanja i zaštite intelektualne, industrijske i trgovinske svojine, osigurati tretman koji nije manje povoljan od tretmana kakav daju bilo kojoj trećoj zemlji na osnovu bilateralnih sporazuma.

3. Bosna i Hercegovina preduzet će sve neophodne mjere kako bi najkasnije pet godina nakon stupanja na snagu ovog sporazuma garantirala nivo zaštite prava intelektualne, industrijske i trgovinske svojine sličan onome koji postoji u Zajednici, uključujući i djelotvorna sredstva za ostvarivanje takvih prava.

4. Bosna i Hercegovina obavezuje se da će u navedenom roku pristupiti multilateralnim konvencijama o pravima intelektualne, industrijske i trgovinske svojine iz Aneksa VI. Strane potvrđuju važnost koja se pridaje principima Sporazuma o trgovinskim aspektima prava intelektualnog vlasništva (TRIPS). Privremeni odbor može odlučiti da obaveže Bosnu i Hercegovinu na pristupanje posebnim multilateralnim konvencijama u toj oblasti.

5. Ako se pojave problemi u oblasti intelektualne, industrijske i trgovinske svojine koji utiču na uslove trgovinske razmjene, o njima će odmah biti obaviješten Privremeni odbor, a na zahtjev bilo koje od strana, s ciljem postizanja obostrano zadovoljavajućih rješenja.

ČLAN 39. (Član 97. SSP-a) Carina

Strane će uspostaviti saradnju u ovoj oblasti kako bi garantirale poštivanje svih odredbi koje treba da budu usvojene u oblasti trgovine i postigle usklađenost carinskog sistema Bosne i Hercegovine sa sistemom Zajednice, čime se doprinosi otvaranju puta za mjere liberalizacije koje su planirane ovim sporazumom, te postepenom usklađivanju carinskog zakonodavstva Bosne i Hercegovine s pravnom tečevinom (*acquis-em*) Zajednice.

U okviru saradnje posebno će se voditi računa o prioritetima pravne tečevine (*acquis-a*) Zajednice koji se tiču carina.

Pravila o međusobnoj upravnoj pomoći među stranama u oblasti carina utvrđena su Protokolom 4.

GLAVA IV.
INSTITUCIONALNE, OPĆE I ZAVRŠNE ODREDBE

ČLAN 40.

Ovim se osniva Privremeni odbor koji će nadzirati primjenu i provođenje ovog sporazuma. Sastanci Odbora održavat će se u redovnim vremenskim razmacima i kada to okolnosti zahtijevaju.

ČLAN 41.

1. Privremeni odbor imat će ovlaštenja da donosi odluke u okviru ovog sporazuma, u slučajevima koji su u njemu utvrđeni. Donesene odluke bit će obavezujuće za strane koje će preduzeti mjere neophodne za njihovo provođenje. Privremeni odbor može također formulirati preporuke koje smatra poželjnim u svrhu postizanja zajedničkih ciljeva i nesmetane primjene ovog sporazuma. Odluke i preporuke donosit će dogovorom strana.
2. Privremeni odbor usvojiti će svoj poslovnik o radu.

ČLAN 42.

1. Privremeni odbor sastojat će se od predstavnika Zajednice, s jedne, i predstavnika Bosne i Hercegovine, s druge strane. Članovi Privremenog odbora mogu biti zastupljeni kako je utvrđeno Poslovníkom o radu.
2. Strane će naizmjenično predsjedavati Privremenim odborom u skladu sa uslovima utvrđenim Poslovníkom o radu.
3. Privremeni odbor djelovat će na osnovu dogovora između strana.

ČLAN 43.

Privremeni odbor može osnovati pododbore.

ČLAN 44.

Svaka strana će Privremenom odboru uputiti svaki spor koji se odnosi na primjenu ili tumačenje ovog sporazuma.
Privremeni odbor može riješiti spor obavezujućom odlukom.

ČLAN 45. (Član 122. SSP-a)

U okviru ovog sporazuma, svaka strana obavezuje se da će osigurati da fizička i pravna lica druge strane imaju pristup, bez diskriminacije u odnosu na vlastite državljane, nadležnim sudovima i upravnim organima strana radi zaštite svojih ličnih i imovinskih

prava.

ČLAN 46. (Član 123. SSP-a)

Nijedna odredba ovog sporazuma ne sprečava stranu da preduzme mjere:

- (a) koje smatra neophodnim kako bi spriječila otkrivanje informacija suprotno svojim suštinskim sigurnosnim interesima;
- (b) koje se odnose na proizvodnju ili trgovinu oružjem, municijom ili ratnim materijalom, ili na istraživanje, razvoj i proizvodnju koja je neophodna za odbrambene svrhe, pod uslovom da takve mjere ne narušavaju uslove konkurencije u odnosu na proizvode koji nisu namijenjeni konkretno u vojne svrhe;
- (c) koje smatra suštinski značajnim za vlastitu sigurnost u slučaju ozbiljnih unutrašnjih poremećaja koji utiču na očuvanje zakona i reda, u vrijeme rata ili ozbiljne međunarodne napetosti koja predstavlja ratnu opasnost, ili radi ispunjavanja obaveza koje je prihvatila da bi se očuvali mir i međunarodna sigurnost.

ČLAN 47. (Član 124. SSP-a)

1. U oblastima koje su obuhvaćene ovim sporazumom i ne dovodeći u pitanje posebne odredbe koje on sadrži:

- (a) rješenja koja Bosna i Hercegovina primijeni u odnosu na Zajednicu ne smiju dovesti ni do kakve diskriminacije između država članica, njihovih državljana, preduzeća ili firmi;
- (b) rješenja koja Zajednica primijeni u odnosu na Bosnu i Hercegovinu ne smiju dovesti ni do kakve diskriminacije između državljana, preduzeća ili firmi iz Bosne i Hercegovine.

2. Odredbe stava 1. ne dovode u pitanje pravo strana da primijene relevantne odredbe svog fiskalnog zakonodavstva na poreske obveznike koji nisu u istovjetnoj situaciji u pogledu svog prebivališta.

ČLAN 48. (Član 125. SSP-a)

1. Strane će preduzeti sve opće ili posebne mjere koje su potrebne za ispunjavanje svojih obaveza prema ovom sporazumu. One će osigurati postizanje ciljeva utvrđenih u ovom sporazumu.

2. Strane su saglasne da, na zahtjev jedne strane, odmah izvrše konsultacije odgovarajućim kanalima kako bi razgovarale o svakom pitanju koje se tiče tumačenja ili provođenja ovog sporazuma i drugih relevantnih aspekata odnosa među stranama.

3. Svaka strana upućuje Privremenom odboru svaki spor koji se tiče primjene i

tumačenja ovog sporazuma. U tom slučaju primjenjuje se član 49. i, zavisno od slučaja, Protokol 5.

Privremeni odbor može spor riješiti donošenjem obavezujuće odluke.

4. Ako jedna od strana smatra da druga strana nije ispunila neku obavezu iz ovog sporazuma, ona može preduzeti odgovarajuće mjere. Prije toga, osim u posebno hitnim slučajevima, dostavit će Privremenom odboru sve relevantne informacije koje su potrebne za temeljito ispitivanje situacije radi nalaženja rješenja koje je prihvatljivo stranama.

Prilikom odabira mjera, prednost se mora dati onim mjerama koje najmanje narušavaju funkcioniranje ovog sporazuma. O tim mjerama odmah se obavještava Privremeni odbor i, ako to druga strana zatraži, one postaju predmet konsultacija unutar Privremenog odbora.

5. Odredbe st. 2., 3. i 4. neće ni na koji način uticati na ni dovoditi u pitanje čl. 15., 23., 24., 25. i 29. (čl. 30., 38., 39., 40. i 44. SSP-a) i Protokol 2.

ČLAN 49. (Član 126. SSP-a)

1. U slučaju spora između strana u pogledu tumačenja ili provođenja ovog sporazuma, bilo koja strana dostavlja drugoj strani i Privremenom odboru formalni zahtjev za rješavanje spornog pitanja.

U slučaju kada jedna strana smatra da mjera koju je usvojila druga strana ili propuštanje druge strane da djeluje predstavlja kršenje obaveza iz ovog sporazuma, formalni zahtjev za rješavanjem spora sadržavat će razloge za ovakav stav i, po potrebi, u njemu će biti navedeno da strana može usvojiti mjere iz člana 48. stav 4.

2. Strane će nastojati svaki spor riješiti putem konsultacija u dobroj vjeri u okviru Privremenog odbora i u drugim tijelima u skladu sa stavom 3., s ciljem što bržeg postizanja uzajamno prihvatljivog rješenja.

3. Strane će Privremenom odboru dostaviti sve relevantne informacije neophodne za detaljno ispitivanje situacije.

Dok god spor ne bude riješen, o njemu će se razgovarati na svakom sastanku Privremenog odbora, osim u slučaju kada je pokrenut postupak arbitraže iz Protokola 5. Spor će se smatrati riješenim kada Privremeni odbor donese obavezujuću odluku iz člana 48. stav 3. ili kada objavi da spor više ne postoji.

Konsultacije o sporu također se mogu održati na bilo kojem sastanku Privremenog odbora ili na sastanku bilo kojeg drugog relevantnog odbora ili tijela uspostavljenog na osnovu člana 43., kao što je dogovoreno između strana ili na zahtjev bilo koje od strana.

Konsultacije se također mogu obavljati u pisanoj formi.

Sve informacije iznesene tokom konsultacija ostaju povjerljive.

4. Za pitanja u okviru primjene Protokola 5, svaka strana može podnijeti sporno pitanje na rješavanje putem arbitraže u skladu s tim protokolom, u slučaju kada strane nisu uspjele riješiti spor u roku od dva mjeseca nakon pokretanja postupka rješavanja spora u skladu sa stavom 1.

ČLAN 50.

Aneksi I do VI i protokoli 1 do 6 čine sastavni dio ovog sporazuma.

ČLAN 51. (Član 127. SSP-a)

Sve dok se ne postignu jednaka prava pojedinaca i ekonomskih subjekata na osnovu ovog sporazuma, ovaj sporazum neće uticati na prava koja su im osigurana postojećim sporazumima koji obavezuju jednu ili više država članica Evropske unije, s jedne, i Bosnu i Hercegovinu s druge strane.

ČLAN 52. (Član 17. SSP-a)

Saradnja s drugim zemljama kandidatima za pristup EU, koje nisu obuhvaćene Procesom stabilizacije i pridruživanja

1. Bosna i Hercegovina treba jačati saradnju i zaključiti ugovor o regionalnoj saradnji sa svakom drugom zemljom kandidatom za pristup Evropskoj uniji koja nije obuhvaćena Procesom stabilizacije i pridruživanja u bilo kojoj oblasti saradnje koju obuhvata ovaj sporazum. Takav ugovor trebalo bi da ima za cilj postepeno usklađivanje bilateralnih odnosa između Bosne i Hercegovine i te zemlje s relevantnim segmentom odnosa između Zajednice i njenih država članica i te zemlje.

2. Prije isteka prijelaznog perioda iz člana 3.(1) ovog sporazuma (član 18. (1) SSP-a), Bosna i Hercegovina će s Turskom, koja je uspostavila carinsku uniju sa Zajednicom, na obostrano korisnoj osnovi, zaključiti sporazum o uspostavljanju prostora slobodne trgovine, u skladu s članom XXIV. GATT-a 1994., te o liberalizaciji poslovnog nastanjivanja i pružanja usluga između njih na nivou koji odgovara ovom sporazumu, u skladu s članom V. GATS-a.

ČLAN 53.

Ovaj sporazum primjenjivat će se do stupanja na snagu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

Svaka strana može suspendirati ovaj sporazum tako što će obavijestiti drugu stranu. Ovaj sporazum prestat će važiti šest mjeseci od dana slanja tog obavještenja.

ČLAN 54. (Član 131. SSP-a)

Ovaj sporazum se s jedne strane primjenjuje na teritorijama na kojima se primjenjuje Ugovor o EZ i pod uslovima utvrđenim u tom ugovoru, a s druge strane na teritoriji Bosne i Hercegovine.

ČLAN 55. (Član 132. SSP-a)

Generalni sekretar Vijeća Evropske unije je depozitar ovog sporazuma.

ČLAN 56. (Član 130. SSP-a)

Za potrebe ovog sporazuma, pojam "strane" označava Zajednicu ili njene države članice, ili Zajednicu i njene države članice, u skladu s njihovim odnosnim ovlaštenjima, s jedne, i Bosna i Hercegovina, s druge strane.

ČLAN 57. (Član 133. SSP-a)

Sporazum je sastavljen u dva primjerka na: bugarskom, češkom, danskom, holandskom, engleskom, estonskom, finskom, francuskom, njemačkom, grčkom, mađarskom, italijanskom, latvijskom, litvanskom, malteškom, poljskom, portugalskom, rumunskom, slovačkom, slovenačkom, španskom, švedskom, bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku, pri čemu je svaki od tih tekstova jednako vjerodostojan.

ČLAN 58.

Strane će ratificirati ili odobriti ovaj sporazum u skladu sa svojim procedurama.

Instrumenti ratifikacije ili odobravanja bit će deponirani u Generalnom sekretarijatu Vijeća Evropske unije.

Ovaj sporazum stupa na snagu prvog dana prvog mjeseca nakon dana deponiranja posljednjeg instrumenta ratifikacije ili odobrenja.

LISTA ANEKSA I PROTOKOLA

ANEKSI

- Aneks I. (član 6.) - Carinski ustupci Bosne i Hercegovine za industrijske proizvode Zajednice
- Aneks II. (član 12. stav (2)) - Definicija proizvoda od junetine („baby beef“)
- Aneks III. (član 12.) - Carinski ustupci Bosne i Hercegovine za primarne poljoprivredne proizvode porijeklom iz Zajednice
- Aneks IV. (član 13.) - Carine koje se primjenjuju na robe porijeklom iz Bosne i Hercegovine pri uvozu u Zajednicu
- Aneks V. (član 13.) - Carine koje se primjenjuju na robu porijeklom iz Zajednice pri uvozu u Bosnu i Hercegovinu
- Aneks VI. (član 38.) - Pravo intelektualnog, industrijskog i trgovinskog vlasništva

PROTOKOLI

- Protokol 1 (član 10.) o trgovini prerađenim poljoprivrednim proizvodima između Zajednice i Bosne i Hercegovine
- Protokol 2 (član 27.) o definiciji pojma “proizvodi s porijeklom” i načinima administrativne saradnje za primjenu odredbi ovog sporazuma između Zajednice i Bosne i Hercegovine
- Protokol 3 (član 36.) o državnoj pomoći u industriji čelika
- Protokol 4 (član 39.) o uzajamnoj administrativnoj pomoći u carinskim pitanjima
- Protokol 5 (član 49.) - Rješavanje sporova
- Protokol 6 (član 12.) o uzajamnim preferencijalnim ustupcima za određena vina, uzajamnom priznavanju, zaštiti i kontroli naziva vina, alkoholnih pića i aromatiziranih vina